

Zeitschrift: Il glogn : calender dil pievel : annalas per historia, litteratura e cultura romontscha

Band: 22 (1948)

Artikel: 1948 ei in onn basiast de 366 dis

Autor: [s.n.]

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-881418>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 16.07.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

1948

ei in onn basiast de 366 dis

Dallas 4 stagiuns

La primavera entscheiva ils 20 de mars, allas 17.57. Entrada dil sulegl ell'enzenna digl anugl.

La stad entscheiva ils 21 de zercladur, allas 13.11. Entrada dil sulegl ell'enzenna dil giomber.

Igl atun entscheiva ils 23 de settember, allas 4.22. Entrada dil sulegl ell'enzenna della stadera.

Igl unyiernt entscheiva ils 21 de december, allas 23.54. Entrada dil sulegl ell'enzenna dil capricorn.

Las stgiradetgnas

Egl onn 1948 succedan duas stgiradetgnas dil sulegl ed ina della glina.

Las stgiradetgnas dil sulegl succedan ils 8/9 de matg ed igl 1. de november. Tier nus ein neginas de quellas veseivlas.

La stgiradetgna della glina succeda ils 23 d'avrel. Ella ei buca veseivla tier nus.

Abbrevaziuns per ils tetels dils sogns

p. = purschala; cc. = confessurs; u. = uestg; pp. = papa; a. = avat; c. = confessur;
m. = marter; (a) mm. = marters; d. = doctur; ap. = apiestel; v. = vieua; e. = eremit.

Las 12 enzennas dil firmament

anugl		liun		capricorn		sitton		bov		fumitgasa	
giomber		pèschs		scorpiun		schumalins		stadera		um dell'aua	
Glina nova		Mesa carschen		Glina pleína				Mesa digren			

Quatertempras

Mesiamna, venderdis e sonda suenter l'emprema dumengia de Cureísmo, Tschuncheísmas, Alzada della sontga crusch e S. Lucia (13 de december).

Fiascas mobilas

Septugesima, 25 de schaner

Mesjamna della tschendra, 11 de fevrer

Pastgas, 28 de mars

Anceinza, 6 de matg

Tschundheismas, 16 de matg

Sontgilcrest, 27 de matg

I. dumengia d'avent, 28 de november

Schaner

Verdads proverbialas de nies pievel

Rimnadas da Guglielm Gadola

Ei dat glieud che perduna mai ils benefecis ch' ei han retschiert. — Las attacas encunter enqualin demuossan savens ses merets. — Ei dat glieud che dian mai manzegnas, mo che dian è mai la verdad; quei ei la razza dils rufinai.

Zacontas remarcablas praulas ord la Cadi

Raquintadas da Guglielm Gadola, Cuera

1. La praula dil de Medel che veva retschiert il tschiendubel

Inaga vivevan si Patschadauns in um ed ina dunna ch'eran fetg paupers. Igl um mava ad alp e la dunna steva a casa e fagev'en quellas duas, treis scrotas prau ch'ei vevan. Els possedevan mo cauras e nuorsas e la pagaglia digl um consisteva ord ina partida tschagrüns ed ina panazun. —

Ina dumengia ch'igl um era staus a messa e priedi, veva il prer perdegau dall' almosna, e co quels che dettien per l'amur Diu survegnien da Niessegner il tschiendubel persuenter. Turnaus a casa, ha el raquintau il priedi alla dunna, ed essend tut commuentai, ein ei vegni perina de dar tut ils tschagrüns ch'igl um veva survegniu per pagaglia als paupers: era ei gie stau in miserabel onn de fretg e purment. Detg e fatg. Mo igl ei buc iu ditg ed els han stuiu far cureisma per pli ch'il tschiendubel! —

In di ch'ei savevan sez buca pli tgei magliar per mantener lur paupra veta, ei igl um ius tiel prer ed ha detg ch'el haigi perdagau „veras manzegnas!“ Ussa fussi il' tschiendubel survius. Il prer po rir de bien cor e di: „Pazienza, miu bien, il tschiendubel vegn aschi franc sco la fom ei veginida, mo san ins buca cu!“ — Vulend il tschiendubel nuota leu, ha ei fatg pli e pli fetg, ed in bi di ei il de Patschadauns semess sin via, per ira entochen giu S. Benedetg ed emparar Niessegner sez, co ei stetti cul tschiendubel . . .

Arrivaus o Ragisch spel casti, ha il ministral de leu dumandau il de Patschadauns, nu' el mondi? — „Giu S. Benedetg a tschintschar cun Niessegner!“ — „Oh, lu buc emblida, fa il signur de Ragisch, de dumandar Niessegner, pertgei che mes praus e mias aclas portien onn per onn pli e pli pauc fretg?“ — „Gliez vi jeu bugen emparar,“ fa il de Patschadauns e va vinavon. —

Vegnius a Prau Féff, denter S. Gada e Mustér, ves' el la signura mistarlessa che seseva sin in baun avon casa e bargeva ch'ella tut sezuccadeva. Udend quella il pauper Patschadauner a mond speras ora, aulza ella il tgau e damonda tut murtirond nua ch'el seigi de viadi? — „Jeu mon a tschintschar cun Niessegner!“ — „Oh, lu, miu bien, buc emblida d'emparar il Segner,

SCHANER

1 G Daniev, Surt. de Crist.		
2 V Macari		schetg
3 S Genoveva		

2. Ed els han adorau El. Math. 2. 1-12

4 D Num de Jesus		
5 G Tschimun confessur		
6 M Buania		
7 M Lucian m.		
8 G Severin		
9 V Julian		
10 S Paul		schetg

3. Ed El fuva obedeivels ad els. Luc. 2,42-52.

11 D 1. s. B. Sontga Famiglia		
12 G Arcadi martir		
13 M Veronica p.		e
14 M Hilari uestg e doctur		
15 G Maurus a., Paul e.		
16 V Marcel papa e martir		
17 S Antieni avat		

4. Fagei quei ch'El vegn a dir a vus. Gion 2,1-11

18 D 2. s. B. Scantsch. d. s. P.		
19 G Marius martir		
20 M Bistgaun, Fabian		
21 M Menrad, Nesa' p.		freid
22 G Vintschegn martir		
23 V Sponsalias de Maria		
24 S Timoteus		

5. Mei era vus en mia vegna. Math. 20, 1—16.

25 D Sept. Conv. d. s. Paul		
26 G Policarp uestg e martir		
27 M Crisostomus		
28 M Carli il Grond		freid
29 G Francesg de Sales		
30 V Martina purschala e martira		
31 S Gion Bosco c.		

NOTIZIAS

Fevrer

Per designar las empermischuns ch' ins teneva buc, schevan nos vegls: Quei ei feglia secca! — Il quet della modestiadad ei nuota ina nunverdad. — Ina voluntad fetg passionada, fa ch' ins di enqualga il falliu senza dir manzegnas.

pertgei ch' El haigi priu da mei miu sulet fegl?“ — „Bugen, signura mistarlessa, sch' jeu sun buns per quei survetsch!“ — Ed el va vinavon, patertgond con grev ei stoppi esser de piarder il sulet bien ch' ins possedi sin quest mund . . .

Manizzond beinasper sper claustr' ora, observ' el tuttenina igl avat che seseva en curtin sut ina plonta e mirava tut trests giun plau. Quel salid' el curteseivlamein ed empiara: „Nua meis aschi da prescha?“ — „Jeu mon giu S. Benedetg a tschintschar cun Niessegner.“ — „Lu po buc emblidei de dumandar Niessegner, pertgei mes paders hagien ton de ses-chignar, empei de viver en pasch e carezia?“ — „Gliez vi jeu bugen emparar!“

Epi eis el ius ad in ira e vegnius a S. Benedetg tiel Crucifix grond che steva sil crest, avon ch' entrar ell' ucliva cun sia claustretta. Stond avon Niessegner vid la crusch, aulz' el sia capiala e di: „Bien di!“ — Negina risposta. Cheu grescha il de Patschadauns: „Bien di! Ti drovas nuota far de nunsaver!“ — Vesend il Segner la gronda cardientscha e fidonza, aulz' el siu tgau encuranaus de spinas e di: „Tgei vul, miu bien Pèder de Patschadauns?“ — „Il tschiendubel per mes tschagrüns.“ — E Niessegner rispunda, riend atras ils daguots saun ed il suadetsch freid de sia fatscha divina: „Sch' igl ei mogliez, tuorna a Patschadauns e cun tei vegn il tschiendubel a vegnir en casa.“ — Ussa fa il de Medel: „Jeu vess bunamein emblidaud: Il ministral de Ragisch lai dumandar, pertgei ses praus e sias aclas portien mintg' onn pli e pli pauc fretg?“ — Niessegner rispunda pli serius: „Di al signur de Ragisch ch' el dueigi calar ded esser aschi crius culs paupers, e ses praus vegnien a dar il tschiendubel!“ — „Sche stai cun Diu,“ fa il Pèder de Patschadauns, semeina entuorn e vul ira. Mo ussa vegn la mistarlessa endamen ad el, ed el sevolva e damonda il Segner: „Jeu vess gleiti emblidaud: la mistarlessa de Prau Féff lai emparar, pertgei ti hagies priu siu sulet fegl?“ — „Va e di ad ella, rispund' il Segner plein compassiun, jeu haigi vuliu prender el, aschiditg ch' el eri aunc mes.“ — „Sche Dieus pertgiri“, fa il bienatsch de Patschadauns, va in tschancun e tuorna puspei spert anavos: „Ti, bien Segner, jeu vess bunamein emblidaud de far la commissiun pigl avat de Mustér! Lez lai dumandar, pertgei i regi tonta discordia denter ses paders?“ — „Va e di agl avat ch' el dueigi catschar ord claustra quel della capuzza largia; quel seigi il giavel sez, e lu regi puspei pasch en claustra!“ — —

FEVRER

6. Il sem ei il plaid de Diu. Lc. 8, 4-15.

1 D Sex. Ignazi u. e. m.		bi
2 G Nossadunna d. cand.		
3 M Plasch uestg e martir		
4 M Andriu Corsini uestg		
5 G Gada martira		
6 V Turtè martira		e
7 S Romuald conf.		

NOTIZIAS

7. Jesus, Fegl de David, pren puccau de mei. Lc. 18

8 D Quinq. Gion		migei-
9 G Cyrill		
10 M Culastia purschala		vel
11 M Mesjamna della tschendra		
12 G Gudegn		
13 V Ramun confessur		neiv
14 S Valentin martir		

8. Las tentaziuns de Jesus. Mt. 4.

15 D 1. d. C. Faustin e Jovita		e
16 G Giuliana p.		
17 M Martinian c.		
18 M Simeon uestg e martir		•
19 G Curdin, Florentin		vent
20 V Paula purschala		
21 S Felici		fer-

9. Sia fatscha ha tarlischau sco il sulegl. Mt. 17,-1.95

22 D 2. d. C. Sc. d. s. Pieder		daglia
23 G Pieder Damian		
24 M di basiast		
25 M Matias apiestel		
26 G Felix III papa		
27 V Alexander		fer-
28 S Gabriel		

10. Quel ch'ei buca cun mei, ei encunter mei. Lc. 11

29 D 3. d. C. Roman avat		daglia
--------------------------	--	--------

Mars

Ins desiderescha quei ch'ins carezescha, ed ins tema de buc obtener quei ch'ins desiderescha. Las vertids humanas han adina intact, schebi ch'ellas tarlischian sco'l sulegl. Il flatem ha engulau dalla verdad siu lungatg, per dir ina manzegna. —

Il Pèder de Patschadauns ha fatg sco'l Segner ha detg. Igl avat fa ira immediat quel della capizza largia e la pasch ei puspei entrada en claustra. — El camonda al fumegl grond de cargar ina sauma stéra pischada ed ira suenter quel de Patschadauns. — A Prau Féff ha il Pèder drizzau ora ils plaids dil Segner alla mumma cumbriada. Ella seconsolescha e camonda de cargar dus cavals de sauma cun tut las teilas de lenziel che sesanflien en casa e ch'ei dettien suenter cun quei al Pèder de Patschadauns. Arrivaus a Ragisch, ha il de Medel dau la cunzina dil Segner al ministral e fatg attents sil tschiendubel. Lez semida sil fletg, fa cargar ina sauma de siat cavals cun mutschs segal e dumiec e camonda a sia glieud de transportar quei a Patschadauns. — — —

Staus orasisum Stagias ch'il Pèder de Patschadauns ei, eis el sesius giu sin in crap. Tgei smarvegliada, vesend a vegrind ina colonna de diesch cavals de bast culla tschiendubla pagaglia dil Segner. —

L'autra dumengia ha la spenda dils paupers a Platta giu tschiendubla lavour e benediziun. E tgi less aunc dubitar, sch' ils de Medel pretendan oz ch'els hagien negins paupers en visch naunca — pervia della tschiendubla pagaglia! — — —

2. Quel d'Acletta Petschna (Mustér) che ha entupau Niessegner e S. Pierer

Tschels onns viveva ina paupra vieua a d'Acletta Petschna. Ella veva in tozzel buobs davos meisa, diesch ga pli bia buccas che bratscha. Strusch ord la rassa, ch'ei stuevan trer en caultschas ed ira schuldau. Endisch ein i e mai pli vegni. Il dudischavel era strusch ord la crosa che la mumma ei morta. Quel ha survegniu ugau, in maluardau che ha sfrusau ed engulau tut quei che la mumma veva spargnau. Il davos eis ei restau mo pli ina bulscha al pauper cratsch, — ina sc'ina tastga de cavrs — treis cutrins pil paun e treis rizers pil vinars. Essend aschilunsch, ha el priu la via sut ils peis per ira nua che ses frars eran i. Strusch staus ch'el ei o la Stalusa, ha el entupau in pauper vegliatsch ch'ha rugau per l'amur Diu. De bien cor sco el era, ha el dau vi ils treis rizers pil vinars. Mo el era buc aunc ora sut Clavadi ch'el entaupa in aunc pli pauper che roga medemamein per ina almoeina. Il schuldau d'Acletta Petschna targlina buc in amen e dat vi ses treis

MARS

1 G Albinus		
2 M Simplicius		
3 M Cunigunda imp.		freid
4 G Casimir confessor		
5 V Giusep della crusch		
6 S Fridolin avat.		

11. El ei fugius sil cuolm tut persuls G 6,1-11

7 D 4. d. C. Tumasch d'Aqu.		plie-
8 G Gion de Diu		vgia
9 M Francisca		
10 M 40 martirs		
11 G Rosina purschala		neiv
12 V Gregori il grond, papa		
13 S Modesta purschala		freid

12. Tgei fas ti ord tetez? G. 8,46-59.

14 D d. Passiun, Matilda p.		
15 G Longinus		freid
16 M Heribert confessor		
17 M Patrici uestg		
18 G Cyrill uestg		
19 V Giusep		sche-
20 S Giohen, bab de Maria		

13. Hosanna al fegl de David. Mt. 21,1-19.

21 D de Palmas, Clau d. Flia		lada
22 G Benvenutus		stgir
23 M Victorian		
24 M Gabriel arzaunghel		
25 G Annunziaziun de María		
26 V Venderdis sogn		plie-
27 S Gion Damascus		vgia

14. El ei levaus si Mc. 16,1-9

28 D Pastgas		
29 G Pastgas		varia-
30 M Quirin martir		bel
31 M Balbina purschala		

NOTIZIAS

L'anguoscha augmenta l'attenziun. — Ins duei mai quintar sin las caussas che depenan dalla voluntad d'in grond diember. — En questiuns delicatas eis ei meglier de nitschintschar ni scriver bia. — Patratga bia e di pauc. —

cutrins pil paun e spiendi. Sin quei fa il secund pauper: „Teidla, miu bien, igl emprem che ti has entupau fuva s. Pierer ed jeu sundel Niessegner.“ Il giuven schuldau ei surstaus. Mo il Segner di: „Damonda tgei che ti vul, jeu vi dar!“ — Il d' Acletta Petschna dat ina egliaida sin sia bulscha platta sco in'aissa e replica si pil Segner: „Jeu pegliel tei pil plaid! Tut quei ch'jeu vi, sto en mia bulscha!“ — „Sco ti vul“, rispunda il Segner riend, e va per sia via. —

Era il cratsch d'Acletta Petschna po rir de bien cor e va tut a schulond vinavon. Arrivaus ch'el ei o dadens Sumvitg, auda e senta el che siu stumi conta tenor. El stat bunamein mal d'haver dau naven ses rizers e cutrins. Mo enaquelle vegn ei endamen ch'el e sia bulscha hagien in'immensa pussonza. Sco fatg, vesa el in Tuatschin giu sper via sin in rieven: el returnava sco deputau dalla Dieta della Ligia. — Quel seseva e seperveseva dal bi e dal bein, havend scargau ord sia bulscha de deputau in andutgel, ina puolpa ed in calun nuorsa sec che derasavan in aschi bien e recent fried che il schuldau stueva sturnidar in toc naven. Quel d'Acletta Petschna po buca seretener pli, dat culla palma maun sin sia bulscha platta e di: „Puolpa, andutgel e calun sec en mia bulscha!“ — Ina sufflada — ed el senta bein e scoiauda, co quellas treis caussas de nui pesentan bufatget sin sia crusch-dies. Il mess tuatschin ch'era ual sil precint de tagliar giu ina dètga cluntga-andutgel, fa si in pèr egls sco in ch'ei tuccaus dalla stria, lai dar il cungiut agradiju, leva si sc' in desperau e camina spel schuldau ora, sco sch'el vess la corna dil nausch el dies . . .

Strusch s'entupai, ch'il cratsch d'Acletta Petschna va ord via, semetta giu sil medem rieven ed entscheiva a marendar sco aunc mai en sia veta. — El veva buc aunc furschau cungiut ch'el vesa a vegnend da sutensi igl ustier della ca-cumin de Mustér cun ina sauma cavals, cargai cun brels vin. Fatg persenn quei, ch'el senta ina schitgira sc' ina plaunca barschada. El arva puspei sia bulscha e di sco de recitar in'antifona: „Vin vuclin, empleina mia bulscha fil a streh!“ E prendei mira! Sia bulscha va surô d'in vin aschi fin che fagess levar si da mort en veta in e scadin. Tgei rugada sin quella magliada! — El sto ruassar ina pulit' urialla avon che star si ed ira vinavon . . . Giavatschen, co'l schani aulza la cresta, traversa Sumvitg e sbargata tras Rabius. In scolar della scola nera ei in quex en comparegl! Denter Trun e Campliun entaup' el — o disgrazia! — siu ugau. Ti ridischlops, tgei flammada

AVREL

1 G Hugo uestg		
2 V Francestg de Paula		va-
3 S Richard uestg		

NOTIZIAS

15. La pasch seigi cun vus. G. 20,19-31

4 D Dumengi' alva		
5 G Vincenz Ferreri		
6 M Sixtus pp.		
7 M Hermann confessur		riabel
8 G Amantius uestg		
9 V Maria Cleofa, p.		
10 S Macarius		neiv

16. Jeu sun il bien pastur. G. 10,11-16.

11 D 2. s. P. Leo I., p.		
12 G Julius II papa		e
13 M Hermenegildus		
14 M Tiburzius		pliev-
15 G Cresenzia m.		gia
16 V Patern, uestg		
17 S Anicet		

17. In cuort temps e vus vegnis a ver mei. G. 16,16-22.

18 D 3. s. P. Clara de Pisa		
19 G Leo IX papa		criu
20 M Sulpizius		
21 M Anselm		
22 G Soter e Cajus pp.		
23 V Gieri, uestg		
24 S Fidel de Sigmaringen		sche-

18. Jeu mon tier Quel che ha tarmess mei G. 16,5-15

25 D 4. s. P. Marc evang.		lada
26 G Cletus e Marcellin pp.		
27 M Zita purschala		
28 M Paul d. C.		
29 G Pierde de Verona uestg		
30 V Catrina de Siena		caul

Matg

Pli ruasseivels ch'in cussegl ei, pli ferms ch'el ei. — La reputaziun, buna u schliata, buca mo raquenta, ell'inventa. — Ins vesa tut las caussas ella culur ch'ins ha en egl. — En tgei cass ch'igl ei: il pievel ei quei che ins fa or dad el. —

ch'ei va ad el dals calcogns si, entochen si sut ils cavels. Patertgar e dir: „Ella bulscha cul lumpun“, ei detg e fatg sc'in cametg! El auda co'l schema, el senta co'l plira. Mo quella ga ei il cratsch dominè — e pauper ugau! La bulscha ei sin schluppar, mo el datga nuot. — Udend a scadanond in falun a Gravas, s'avonza el viers quel, entra e sdermeina il schani sut in pasanca pisun che pisa e smacca il castelan ch'el vegn aschi plats e satels sc'in cudisch d'orazion. Uss arv'el la bulscha e lai vegnir ora siu pisau e beintarschinau ugau ch'ei vegnius treis ga pli liungs ch'in palè e che va pau-pramein a zugigond enasi viers Mustér ...

Aunc in tschancunet, ed el stat si von la Cuort della Ligia Grischa, nua che enzacons dils pli sabis mess sedispetan vinavon sur las fatschentas tractadas ella Dieta. Il cratsch d'Acletta Petschna teidla, ponderescha e quescha. Mo havend in de quels cots buca fin de dir e turnar a repeter: „Nus de Trun vein raschun e vus tuts ensemen entiert. Che vus bein sappies: nus vein gl' Ischi, nus vein Sontg' Onna — e nus cumandein las fiastas; saveis, nus de Trun ... nus de Trun ...“, dat el puspei in sblatsch sin sia bulscha e cloma: „En bulscha cul de Trun!“ — In suffel sco'l turmegl — ed il schani de Trun svanescha ord ils egls dils presents — ed ella bulscha misteriusa che negin ni vesa ni auda ...

Sco sch'el fuss diltuttafatg nuninteressaus dil disput politic-local dils mess en cariplina, continuescha il cratsch siu viadi, entochen ora sulla punt della Ferrera. Leu stat el eri, zanistrescha ora sia sia bulscha e lai curdar il schani en ina buola, nua ch'el sesglatta e sesblatscha, per plaunsiu vegnir a riva, scaliraus e frengentaus dal bi e dal bein ...

Nunobservaus svanescha nies cratsch d'Acletta Petschna ord la purla, ascendend cun hazers sbargats visi encounter las plauncas de Schlans. Ei fageva gia da brin ch'el vegn si von il vitg, nua ch'il sulet tscherscher paradava dil pli fin cun sias tschereschas cotschnas, stagnas sin schluppar. Encounter quel eis ei mes scala e sisum quella sedrova ina bufatga mattetta d'encurir giu las tschereschas en ina canistrialia. Vesend quei, il cratsch senta fom e seit — da tschereschas secpescha — ed exprimend dad ault siu giavisch: „En mia bulscha, tschereschas!“, ein canistrialia e tschereschas en quella che ei tarlischa sco cotbla burnida en fueina. La matta de Schlans dat in griu e fuss bunamein dada giud scala, sentend tuttenina a sbrigond tut ensemen. Il d'Acletta Petschna, sesternius ora en in fiep, maglia pacificamein sias

MATG

1 S Giachen e Flepp apostels		
19. Rughei e vus vegnis a retscheiver. G. 16,23-39		

2 D 5. s. P. Atanasi uestg		
3 G Anflada della s. crusch		
4 M Mengia		
5 M Pius V papa		urezi
6 G Anceinza		
7 V Stanislaus		
8 S Itta		plie-

20. Per che vus prendeies buca scandal G. 15, 16

9 D 6. s. P. Gregor d. N.		
10 G Antonin uestg		vgia
11 M Mamertus		
12 M Pancraz m.		
13 G Servaz, martir		
14 V Bonifaci, martir		
15 S Gion Batt. de la Salle		bi

21. Mia pasch dun jeu a vus. G.14,23-30.

16 D Tschuncheismas		
17 G Tschuncheismas		criu
18 M Venanzi, martir		
19 M Pieder e Celestin		
20 G Bernardin confessur		
21 V Felix confessur		
22 S Giulia purschala		e

22. Instrui tuts pievels e battegei els. Mt. 28,17-20.

23 D 1. s. T. Ssma. Trinitad		
24 G Giuanna purschala		vent
25 M Gregor VII., p.		
26 M Flepp Neri confessur		
27 G Sontgilcrest		
28 V Augustin, apiestel		bi
29 S Maximin, uestg		

23. Hagies mei perstgisau. Lc. 14,16-24.

30 D 2. s. T. Ferdinand		
31 G Petronilla purschala		cauld

NOTIZIAS

Zercladur

Las protestas encunter il mal ein tschontschas raras: ils fatgs persuls ein solids. — L'ureglia teidla enqualga atraviers il desideri. — Per sventira quintein nus bienesavens las errurs commessas entras nusez. —

tschereschas, senza far stem della matta en temas e pitgiras. Finius siu past de nui, traversa el Schlans, semnond cun precauziun la lamezza per liung della via . . .

El continuescha bihurti siu viadi ed arriva a Broil ch' ei veva gia serrau notg. Essend gl'entir vischinadi en cucca, seruschna el en ina ruina d'ina casa, nua ch' ei striunava gia dapi onns ed onns. En quella anfl'el ina suletta combra entira. Remarcabel! Cheu steva ina meisa, rasau tuaglia, e sissu tratgas de perdananza. El fa nuota d'envidar, semett'en da curascha e beiba e maglia de camifó . . .

Finida la stupenta tschavera, va'l on stiva-tras e sedurmenta leu en in letg proper e bufatget. Da mesanotg sent'el che zatgi tilla pils ponns e sedestadaus ch' el ei de quei levet, fa el miez en sien: „Che ti fusses en mia bulscha!“

L'autra damaun cu'l ei levaus fuva sia bulscha scufflada sc'ina cocca. El fa buca feda e gnanc dat in'egliada lien. Vgnend ord quella ruina, entaup'el il fravi de Broil che steva grad speras. Lez fa egls gross e di al d'Acletta Petschna: „Tut quels ch' han durmiu cheu, ha'l spert strunglau!“ — Pér ussa fa'l cratsch stem de sia bulscha scufflentada e supplicescha il fravi de dar cul marti grond ch' ella vegni platta sc'ina nezza-cunti !

Il fravi fa buca dir duas ga. Vonzeivi arv' el la bulscha . . . e prendei mira! Or da quella sgola in giavelet, zops e nudaus tut blaus che sbriga tras l'aria sc'ina plema pivun . . .

Havend bandunau Broil e la Cadi, ei il cratsch d'Acletta Petschna ius ord il mund ed el Tirol — e pli e pli lunsch en tiaras freidas e caudas. El e sia bulscha vegnevan atras dapertut e segidavan in l'auter en buns e menders dis. Per encuir ses frars, ha el surviu sut crunas, mo mai ch' el vess viu ni udiu d'in soli de ses frars ch'eran i schuldau. Suenter diember catavegas e filibergas, eis el morts in bi di — e vegnius cun sia bulscha platta, sco quella dil cavrer d'Acletta Petschna, avon la porta dil s. Parvis, nua che s. Pierer retscheiv'el cun tutta curtesia. —

Mo nuotatonmeins, s. Pierer ha stuiu serrar la porta che munta perpetna beatidad e renviesch'el plinengiu, nua ch' ei caschan grass. Stond beingleiti sin porta-purgatieri, entaup'el leu in aunghel miez alv e miez ner. Da quel vul el saver, schebein ses frars seigien cheu en garnischun? Igl aunghel conferma la damonda, mo fa el medem temps de saver: ch' el audi buc en cheu

ZERCLADUR

1 M Juventius		bi
2 M Erasmus martyr		
3 G Blandina purschala		
4 V Cor de Jesus		
5 S Bonifaci, m.		e

NOTIZIAS

24. Jeu hai anflau mia nuorsa. Lc. 15,1-10.

6 D 3. s. T. Norbert u.		
7 G Robert avat		
8 M Medardus		
9 M Felician		
10 G Margreta regina		
11 V Barnaba, apiestel		
12 S Gion Facundo, c.		cauld

25. Ei han bandunau tut e suondau el. Lc. 5,1-11.

13 D 4. s. T. Antoni de Padua		bi
14 G Baseli uestg		
15 M Modest		
16 M Geletta		
17 G Rainer c., Gundolf		
18 V Marcus e Marcel		e
19 S Giuliana, Gervasi		

26. Va e sereconciliescha! Mt. 5,20-24.

20 D 5. s. T. Silverius p. e. m.		cauld
21 G Alois de Gonzaga		
22 M 10000 cavaliers		
23 M Edeltrud		
24 G Gion Battesta martir		urezi
25 V Guglielm		
26 S Vigieli martir, Gion e Paul		

27. Jeu hai compassiun dil pievel. Mc. 8,1-9.

27 D 6. s. T. Ladislaus		plie-
28 G Leo II papa		vgia
29 M Pierer e Paul		
30 M Commemoraziun de s. Paul		frestg

Fenadur

Il mender effect dil mal ei de supprimer la cunscienzia dil mal. — In plaid senza perschuaision, scaulda buca pli fetg ch' in lenn stétg. — Ins dueigi mai far smanatschas ch' ins ei buca decidius d' exequir. —

é dueigi far aschibien e prender la via sut ils peis — la via che meini aunc plinengiu.

Sin quei fa il cratsch d'Acletta Petschna: „En mia bulscha, ti aunghel dil sfrac!“ — Sia bulscha sescufflenta in techet. Sentend e vesend ch' igl aunghel era svanius, va el frestgamein tras la purteglia-purgatieri, entochen ch' el anfla nov de ses frars che stevan mintgin sper hazras vanauns e scaldavan la fueina ad incontin. El aulza igl uvierchel de scadina e vesa lien, tscheu in caporal, leu in serschan e perfin litinents, capitani, majors e colonels — tut schanis ch' el enconuscheva bein e scoiauda. Cheu tratg'el: Na, mes frars mett' jeu buc ella bulscha; vus mo scaldei bravamein vinavon, entochen che vus vegnis libers da sez e madirs pil s. Parvis! — Il mender eis ei ch' el sto udir d'in dils giuvens che vev'aunc encunaschiu el a d'Acletta Petschna, che dus maunchien e seigien egl uffiern — piars per sempòr ed adina. Sin quei fa il cratsch: „Oh, in' empruada dund'jeu!“

Detg e fatg! El banduna il purgatieri. Sin porta lai el igl aunghel ord la bulscha, recumandond ad el de ver quita che ses frars stoppien buca star adina en curontina . . . Lu camin'el curaschusamein viers las profunditads calirontas dils uffiarns. Ti safermust! tgei suadas de pirir! Perfin sia bulscha daghira, sco la tastga dil cavrer duront las bunas plievgias dil zercladur. La finfinala, — el entschaveva gia a stender o la lieunga sc' in tgaun de catscha — stat el, malgrad tut, sill a sava digl uffiern. En aquella ch' il portier-giavelet vul cargar il niev hosp sill a furtga, dat el (il giavel!) si in griu che va sc' in tiaratriembel tras tut ils uffiarns. El vev' encunaschiu il cratsch d'Acletta Petschna e cloma quei ch' el po viden ellas flommas infernalas: „Fugi, fugi! quei ei quei benediu schanun della bulscha che smacca tut petta-plat!“ In suffel viden in mantun paglia, vess nuota pudiu effectuar pli radical. En in amen ein tuts giavels e giavelets svani e stuli giuden el pli profund encarden digl uffiern. Denton vegnan las flommas caliradas pli e pli stermen-tusas; mo avon ch' il tschurvi schiri vi, ha il cratsch d'Acletta Petschna aunc la grazia de dir: „Flommas infernalas, tuttas en mia bulscha!“ — Tgei midada egl uffiern! Ils condemnai tillan per l'emprema ga flad sco glieud ordinaria. En aquella observa il cratsch d'Acletta Petschna ses dus frars mesauns en ina fueina aunc ualts burnida. Cheu fa el in segn, dend d'entellir ch' i dueigien vegnir suenter el siviars il portal digl uffiern ch' era aunc aviarts tocca sava. Stai ordadora, derscha il cratsch puspei las flommas ord sia bul-

FENADUR

1 G Teobald		stgir
2 V Visitaziun de Maria		
3 S Leo II		e

28. Sepertgirei dals fauls Profets! Mt. 7,15-21.

4 D 7. s. T. Duri u., Berta		freid
5 G Antoni Maria conf.		
6 M Dumenia		
7 M Cyrillus		
8 G Elisabet, regina		
9 V Veronica		
10 S Felicitas e ses 7 fegls		bi

29. Dai quen de tia administraziun. Lc. 16,18.

11 D 8. s. T. Placi e Sigisbert		plie-
12 G Gualbert avat		vgia
13 M Anaclet papa		
14 M Bonaventura u.		
15 G Heinrich II imperatur		
16 V Faustus, martir		
17 S Alexi		bi

30. Mia casa ei ina casa d'oraziun. Lc. 19,41-46.

18 D 9. s. T. de Scapulier		plie-
19 G Vincenz de Paula		
20 M Arbogast uestg		
21 M Margretta p. e. m.		
22 G Madleina penitenta		
23 V Appolinari, uestg		
24 S Cristgina purschala e m.		vgia

31. In fuva in fariseer, l'auter in publican. Lc. 18,9-14

25 D 10. s. T. Giachen ap.		
26 G Onna, mumma de Maria		u-
27 M Pantaleon miedi		
28 M Nazar e Celsius		
29 G Marta purschala		
30 V Cristoffel		
31 S Ignaz de Loyola conf.		rezi

NOTIZIAS

Uost

*Il carstgaun de quest mund ni ei, ni posse-
da pli che tiara. — Dieus remunerescas nos-
sas ovras depli che quei ch'ellas valan. —
Buc hagies venal il tschiel per cumprar il
mund; vèndi plitost il mund per cumprar il
tschiel.*

scha ch'ellas sgolan vi e da port'en. In sbat — ed egl uffieren brisch'e bras-
lent'ei vinavon, sco sch'il fiug vess mai tschessau in soli mument. — —

„Il pign“ fa curascha a ses dus frars pli vegls ed ussa caminan ei dagl uffieren
siadora ch'ei tut fa purlanza. Arrivai avon la porta dil s. Parvis, palpa il
cratsch, schebein sia bulscha seigi sesferdada e constatond ch'ei era quella
uisa, camond'el: „Mes dus frars ella bulscha!“ — Ed els ein en, e fan
buca mucs. —

El splunta, s. Pieder arva: „Ils caschagrass cheugiu vulan nuota me! Bien
s. Pieder, arva in techet pli fetg igl esch e lai silmeins better en mia bul-
scha!“ — S. Pieder, en sia gronda buontad, surri e fa tenor giavisch . . .
Stermenau ch'el ha sia bulscha viden pierti dil s. Parvis, il cratsch cloma:
„Fuss jeu mez en mia bulscha!“ — E sil fletg eis el staus en sper ses dus
frars. E tgei ha s. Pieder vuliu far auter che schar ils treis utschals silmeins
on pierti, nua ch'els sgolatschan aunc oz entuorn en compagnia culs auter
nov ch'ein plaun a plaun era arrivai aschilunsch . . .

3. Il mat herox de Cavorgia (Tujetsch)

In um ed ina dunna de Cavorgia vevan in pop, ni pli gronds ni pli pigns
ch'auters pops e poppas. Ina permavera ch'ei luvravan sin in frust agl ur
digl Uaul-Cavorgia, vevan ei mes a durmir il pop sut in pegn, buca lunsch
naven ded els. Senza ch'ei vesien u sentien zatgei, ei igl uors della Val
Gierms ius sper quei pegn ora, ha priu il pop pil tappun e purtau el en sia
tauna. — Cur'ch'ils geniturs han vuliu prender il pop ed ir a casa, han ei
anflau ni pop ni stratscha, malgrad igl encuirir ch'ei encurevan. Basta, il pop
ei staus svanius e sparcius per uss ed aunc ditg. —

Igl uors ha fatg de mumma cul pop dils de Cavorgia. El nutrev'el di per
di — e siu mat adoptiv vegneva gronds e fermes. Suenter tschun onns ha igl
uors fatg ina spassegiada cun siu mat entochen Pultengia. Leu von casti steva
in hazer pegnun cun roma lada e profundas ragischs. Mussond sin quel, ha
igl uors detg a siu mat: „Till' ora quei tschaffun!“ — Il mat ha empruau e
turnau ad empruar, mo il pegn ha strusch dau in schliep. Sin quei ha igl
uors fatg: „Ti, ragneret, che ti eis, has nuota giu latg avunda; tei sai jeu
nuot aunc zavrar.“ — Ed el ei ius cun el dagl uaul Surrein ora e si Val
Gierms en sia tauna, nua ch'el ha nutriu el aunc ina ga tschun onns. E lu

UOST

32. Ils suords ha'l fatg udir. Mc. 7,31-37.

1 D 11. s. T. Fiasta federala		plie-
2 G Portiuncla		
3 M Reliquias de s. Stiafen		
4 M Dumeni confessur		
5 G Nossadunna della neiv		
6 V Transfig. de Christus		
7 S Dunau u., Albert, Afra		vgia

NOTIZIAS

33. Tgi ei miu proxim? Lc. 10,23-27.

8 D 12. s. T. Ciriacus martir		va-
9 G Gion M. Vianney		ria-
10 M Luregn martir		
11 M Susanna martira		
12 G Clara purschala		
13 V Gion Berchmanns		bel
14 S Eusebi m., Hilaria m.		

34. Tia cardientscha ha fatg tei sauns. Lc. 17,11-19.

15 D 13. s. T. Assump. d. Mar.		bi
16 G Giohen, Roc conf.		
17 M Hiacintus		
18 M Helena imperatura		
19 G Ludivic confessur		
20 V Bernard, avat		
21 S Francisca de Chantal		e

35. Negin sa survir a dus signurs. Mt 6,25-33.

22 D 14. s. T. Timoteus		cauld
23 G Flepp Benizius conf.		
24 M Barclamiu		
25 M Ludivic retg		plie-
26 G Zefirin		
27 V Marina purschala		
28 S Augustin doctur		

36. Dieus ha visitau siu pievel Lc. 7,11-16.

29 D 15. s. T. Scav. d. s. Gion		vgia
30 G Rosa de Lima		
31 M Ramun conf.		

Settember

Pli bia fiastas ch'ins ha e meins solemnas ch'ellas ein. — Il scuiu mesira siu bien vid il mal dils auters. — Las piras sventiras vegnan dalla corrupziun dils megliers de quest mund. — Cura ch'ins tschontscha memia, piardan ins il flad de far enzatgei. —

eis el ius cun el per la secunda gada a Pultengia, per mirar sch'el possi muentar . . . Quella ga er' ei bia meglier, mo buc aunc bien diltut. Ei ha schluppegiau dil ridischen ellas ragischs, mo la finala ha il mat de Cavorgia tuttina stuiu ceder. „Aunc tschun onns latg-uors, epi va ei!“ Detg e fatg! Suentter la tiarza ga tschun onns, ha il pop de Cavorgia tratg ora il pegrin, sco de trer in pal ord ina classena. Quei ha plaschiu agl uors ed el ha detg a siu pop: „Ussa pren quei pegrin per fest e va a casa tiella mumma!“

Il pop ha fatg per camond ed ei ius a casa tiella mumma, mo lezza ha nuota encunaschiu el, e teniu el per in vagant della comba liunga. — El haigi fom e seit, ha'l detg alla mumma e vessi bugen zatgei de ruir. La mumma ha vuliu dar in paun, in toc tschagrun ed in cup scotgascha. Mo il schani magliadrun ha dau ina cullas ragischs de siu fest vid il paner che tut ils pauns ein dai giud clavella. En in hui ein ei stai magliai e svani, crusta e miulas, rubas e strubas! Mo quei ei buc aunc stau avunda! Culla roma de siu fest-pegn ha el scuau tut ils tgaus-tschagrun giud ils perseuls dellas finiastas e magliau tuts: ils dirs ed ils verds, ils sbutanai e cavergnai, ils bials e macorts, ils murglinus e mulaunus! Quei ha fatg seit; el ei ius en tschaler ed ha buiu ora dus scutgès scotgascha en dus sitgs. La mumma ha entschiet a far sfracs e dau ad el dal magliadrun e buèdragl . .

Cheu ha il pop de tschels onns schau seglir la chicra, ei ius giuadora e sill'alp Pazzola, nua ch'el ha svidau gl'entir tschaler purment: mignuccas, panazuns e tschagrüns e purtau quei tut alla mumma, schend: „Cheu has in entir tschaler d'alp per quei tec paun e tschagrun!“ Epi eis el puspei ius dad esch ora e peis a pèr o Mustér el tschaler della claustra per siat buots vin vuclin ch'el porta sco de far termagls, ina si dies e treis a treis sut bratsch . . . Vagnend avon casa, ha el mess giu quella sauma-vin ed ha detg: „E cheu has vin per quels dus sitgs scotgascha“ ed ei ius della Val oragiu.

Staus ch'el ei a Cuera, vagnend dalla tiara giuadora, eis el sepladius sco fumegl tiel burgameister dil marcau. Per pagaglia ha el dumandau nuot auter che d'astgar dar al patrun ina frida giu pil dies. Quei signur ei staus cunts aschia, secartend d'haver fatg in bien marcau. Mo vesend la terribla forza de siu fumegl, ha el entschiet a survegnir la trembletga ellas caultschas. Nuota curvien ch'el studiava di e notg, co far ord ils peis „quei gliemari della Cadi“ e prighel grond de Cuera.

SETTEMBER

1 M Frena purschala		bi
2 G Stiafen retg		
3 V Mansuet, uestg		
4 S Rosalia purschala		sche-

NOTIZIAS

37. Tgi che sesaulza, vegn a vegrir sbassaus. Lc. 14,1-11

5 D 16. s. T. Luregn .		lada
6 G Magnus avat		
7 M Regina		bi
8 M Naschientscha de Maria		
9 G Gorgonius martir		
10 V Clau da Tolentino		
11 S Felix e Regula		freid

38. Qual ei il pli grond condament della lescha ? Mt. 22

12 D 17.s.T. Guido conf.		bi
13 G Maurilius uestg		
14 M Alzada della s. crusch		
15 M 7 dolurs de Nossadunna		e
16 G Cornelius e Ciprian m.		
17 V Alexandrina		cauld
18 S Giusep de Cupert		

39. Leva si, pren tiu létg e va. Mt. 9,1-8.

19 D 18. s. T. Rogaziun fed.		stgir
20 G Eustachius		
21 M Mattiu		plie-
22 M Murezi martir		vgia
23 G Linus papa e martir		bi
24 V Maria de Mercedes, Gerhard		
25 S Cleofas conf.		

40. Eis ei lubiu de dar il tscheins a Cesar? Mt. 22

26 D 19. s. T. Cypr. e Just.		
27 G Cosmas e Damian		bi
28 M Venzeslaus		
29 M Mihel arzaunghel		
30 G Hieronimus		

October

La mascra dell' honur cuviera savens la fantscha d'in cugliun. — Igl Evangeli lauda buca Jesus Cristus: el secuntenta de raquintar sias ovras. Quei ei il grond art ed en medem temps il meglie laud. — La rabia ei ina cuorta malsogna dil spért. —

In bi di ha il patrun de Cuera tarmess el giu gl' uffiern per la frina ch' ils giavels haigien mulau per el. Il burgameister dat ad el siat sacs vids e manegia: Quei po tonscher! Mo il de Cavorgia engrazia per quels „scarnuz de Cuera“, va en nuegl, sturnescha treis bos, tilli giu la pial a quels, cuntscha ensemens ellas e va cun quei sac de leusi engiuviers ils mulins de Cuera. El damonda la frina, mo ils giavels rian e dian: „Ti pos esser in tgaper ner della Cadi!“ — Mo paupers giavels quella ga! Els survegnan ina tanienta purziun ieli de costas ch' els han bugen purtau neutier la frina el sac grond... Turnaus a Cuera la sera cun quei malterun frina carnun, ha el manegiau si pil burgameister: El deigi dar l'autra ga enzanua pli de maneivel de mular, pertgei che de quels muliners aschi maltratgs haigi el aunc mai entupau! Il burgameister ch' era in veritabel Cruarun, ha denton spiculau: L'autra ga fai ir il schani giu gl' uffiern per daners! Gliez pudess ira tondanavon sil viv che nos parents fan flucs cul cherli de Cavorgia! —

Buca ditg, ed il herox de Cavorgia sto ir egl uffiern e dumandar il tscheins dils capitals, investai leu dals de Cuera. E prendei mira! Ils giavels, frars-biziechel dils de Cuera, che vevan aunc semnau dapertutanavon sillas costas sidengiu las nodas brinblauas de tschella ga e che savevan cun tgei patagner els vessen de far, han immediat pagau il tscheins sin crizer e cutrin, ed ein stai cuntents ch' ei vegnien libers de quei schani della braunca gronda. Returnond il fumegl siadó dalla banca dils de Cuera cul tscheins e tscheins dil tscheins, ha siu patrun e burgameister de Cuera pegliau tema sin snarir. Essend quei di igl onn della pladida ual entuorn, ha il mat digl uors de Val Gierms e herox della Surselva ferma, dau ina tala frida al maluardau signur de Cuera, ch' el ei sgulaus sc'in paliet entochen sil culmâ dil Calanda, nua ch' el ei splatergnaus petta-plat enamiez la pli aulta preit-crap — — Cura che la bova gronda della Surselva seuola mintgamai enviers Cuera, miran aunc oz certi signurs cun sgarschur enasi encounter la tschema dil Calanda, nua ch' els observan tremblond in tac tgietschen!

4. Il viandont de Schlans

Inaga ei in de Schlans vegnius dalla Cadi neuasi. Cura ch' el ei staus a Trun, mav' el spel santeri vi, nua ch' ei eran ual vid il satrar ina veglia. Tut che 'bargieva e plirava, ferton ch' il de Schlans mava speras ora a riend. Vesend

OCTOBER

1 V Rumetg uestg		va-
2 S Fiasta dils aunghels		●

41. El ha cartiu e sia entira casa. G. 4,46-53.

3 D 20. s. T. Dum. dil Rusari		ria-
4 G Franzestg d'Assisi c.		
5 M Placidus		
6 M Bruno confessur		bel
7 G Marc		
8 V Brida vieua		
9 S Dionis uestg		●

42. Sche vus vegnis buc a perdunar. Mt. 18,23-35

10 D 21.s.T. Francestg d. B.		urezi
11 G Firmin, German		bi
12 M Maximilian		e
13 M Eduard retg		cauld
14 G Calistus papa e martir		
15 V Tresa purschala		plie-
16 S Gagl avat		vgia

43. Biars ein clamai, mo paucs legi ora. Mt. 22,1-16

17 D 22. s. T. Hedwig		bi
18 G Lucas evangelist		●
19 M Pierder d' Alcant.		
20 M Gion Canzius, Vendelin		
21 G Urschla p. e m.		
22 V Cordula martira		
23 S Severin uestg		

44. Tia cardientscha ha tei fatg sauna! Mt. 9,18-22

24 D 23. s. T. Rafael arzaung.		sche-
25 G Crispin e Crispinian		●
26 M Evaristus p. e. m.		
27 M Florentin e Sabina mm.		lada
28 G Tschamun e Giuda ap.		
29 V Vintschegn, Clementina		
30 S Veronica p., Seraphion		

45. Segner, sche ti vul, pos ti medegar mei. Math. 8,1-13

31 D 24. s. T. Cristus Retg		neiv
-----------------------------	--	------

NOTIZIAS

November

Negin ha il dretg de far nuot. — La vigur dil tgierp contribuescha a quella dil spert. — La concordia ei la corda de dus cors. — Quei che maunca buca sin quest mund, ein ils reformaturs de quest mund. — La megliera tratga ei l'emprema. —

quei, di in um cun barb'alva ad el: „Pertgei has è ton de rir?“ Il de Schlans rispunda: „Giu tscheu sin santeri satiaran ei ina femna veglia, e tut che bragia. Quei ei bein de rir!“ Igl um vegl dat la seriusa reprimanda: „Cheu dat ei nuota de rir; anzi, ins sto dir: „Dieus fetschi grazia cun si' olma!“ — Il de Schlans ei ius vinavon entochen Sumvitg. Leu sper in clavau ha el viu ch'in pur mazzava in tschanc de perdananza. A quel di il bienatsch de Schlans: „Dieus fetschi grazia cun si' olma.“ — „Mo tgei dias ti è cheu?“ empiara il pur tut surstaus. Ed il haliho de Schlans: „Hai jeu forsa buca detg scoi-auda? Jeu sai bein meglier che ti!“ — „Na,“ fa il pur, ins sto dir: „Il cutsch culla cognà, il tschanc culla barbisch!“ —

Il de Schlans va puspei vinavon. Arrivaus a Mustér, sper la baselgia de s. Placi, entaup' el ina nozza che va ual en baselgia per schar enzinnar. Cheu cloma il schani ch'ils nozzadurs e l'entira suita han udiu: „Il cutsch culla cognà; il tschanc culla barbisch!“ — Sin quei fa il cambrèr si pil tueit: „Sche quei ei in giavisch! Tralila che ti eis in. Sas buca giavischar sco ei s'auda: Quei fuss era per mei! stos ti dir.“ —

Basta, scurlond il tgau va il lalli de Calancali vinavon ed arriva plaunsiu a Stagias, sil confin denter Medel e Tujetsch. Cheu catt' el ad agur in Tuatschin e Medelin che sescognan e sedattan dal bi e dal bein: A quels di el tut daditschiert: „Quei fuss era per mei!“ — Enaquella calan ils dus rabiai tut agradgiu, veggan neu tier el e dattan mintgin ina entuorn las ureglas per in al beinmanegiont viandard de Schlans, schend er els da bien cor: „Quei fuss per tei!“

Cheu semeina il bienatsch de Schlans entuorn e tuorna puspei peis a pèr a casa cul propiest de mai pli viander tras la Cadi cun giavischs beinurdi . . .

5. La stria de Breil e la groma

Inaga ei in de Danis ius a Breil cun ina brenta groma si sies. Schi circa miez viadi entaup' el ina femna veglia che saveva in tec depli che mo schluggnar crustas-caschi. Quella damond' el, tgei ch' el haigi ella brenta? Igl um rispunda: „Figneclas“. Cura ch'il de Danis ei staus a casa ed ha mirau ella brenta, sch'er' ei en figneclas enstagl groma!

NOVEMBER

1 G Numnasontga		●
2 M Di dellas olmas		
3 M Ida contessa, Pirmin uestg		stgir
4 G Carli Borromeus uestg		e
5 V Zacharias, Lisabet		freid
6 S Leonard confessor		

46. Igl inimitig ha semnau zarclem denter la salin. Mt. 13

7 D Engelbert uestg e mart.		bi
8 G Gottfried conf.		●
9 M Teodor martir		plie-
10 M Andriu Avelin		
11 G Martin uestg		
12 V Martin papa		
13 S Stanislaus Costca, confessor		

47. Pertgei temeis vus de pintga cardientscha! M. 13

14 D Josaphat		vgia
15 G Gertrud, Eugenia		
16 M Merens		●
17 M Flurin c., Gregor uestg		freid
18 G Maximus uestg		
19 V Lisabet vieua		
20 S Felici confessur		neiv

48. Tuttas schlatteinas vegnan a schemer. M. 24,5-2

21 D Present. de Maria		
22 G Cecilia		
23 M Clemens I, papa		●
24 M Gion d. crusch, Crisogonus		neiv
25 G Catrina p. e m.		
26 V Curdin uestg		
27 S Virgil		

49. Vies spindrament ei da maneivel. Lc. 21,25-33

28 D 1. Advent, Gregori		fer-
29 G Saturnin, Fintan		daglia
30 M Andriu ap.		●

NOTIZIAS

December

*De rar de rar ch' il tschatscher crei d'haver
tschintschau memia. — Ad in pauper maunca
ei bia, ad in ranver maunca tut. — Certs
„devozius“ (=sontgets) aduran buca Diu;
els fan mo il leischen. — Il pli tup ei quel
ch' ei loschs de siu spert. —*

6. La stria de Schlans

A Schlans carteva tut mal sin ina femna vegliandra. Mo saver per franc, schebein ei seigi ina stria ni buc, era nuota lev. In mat de Schlans ha lu detg si pils auters, cu ei eran in di en societat: Jeu mettel pag ch' jeu fetsch seglir la veglia da finiastr' ora, sch' igl ei ina stria. Ses cumpogns levan nuota crer quei ed han pretendiu ch' el fetschi l'emprova. Il mat ha cargau ina pipa tubac e mess denter rena benedida da Buania. Sin quei eis el ius en casa della veglia; ei semess cul dies encunter igl esch-stiva ed ha entschiet a firman sia pipa tubac. Beingleiti entscheiva la veglia a murmignar, vegn malruasseivla e vul far valer ch' el femi ina miserabla triacca. Ella possi buca vertir de quels tuffians ed el dueigi far aschi bien ed ira. Mo il curaschus mat de Schlans fema vinavon e semuenta buca naven digl esch-stiva. Vesend la veglia ch' ei era buca de mitschar, seglia ella si, arva la finiastra, dat si in sgregn e sebetta da finiastr' ora. Da leu denvi han ins saviu, co ei steva culla veglia de Schlans.

7. La caplutta de S. Benedetg a Sumvitg

La caplutta de S. Benedetg a Sumvitg dueva vegnir baghiada orasi' l crest de Plaun de Cruschs. Mo duront la notg vegnev' in utschi alv e purtava naven la crappa e tschentava giu quella el liug, nua ch' ella stat oz. — Cura che de nossa glieud pelegrinava a Roma, dumandavan ei adina: Eis ei carschiu en pastg en la via che meina si S. Benedetg?

Legn

Sai in plaid e quei ei cert:
Gl' ei buc fin ni er perdert;
mo de rir e deplorar,
quei ch' il plaid vul designar.

Sche sas buca tgei quei ei,
sch'eis ti era quei ch' el ei.

Quater consonants ed in vocal,
cun igl „a“ che stat sco tal,
lu in „p“, che fa la fin,
duess far clar a finadin.

(B. V. R.)

DECEMBER

1 M Elegi uestg		freid
2 G Franz Xaver		
3 V Leci uestg e martir		
4 S Mierta p. e m.		neiv

NOTIZIAS

50. Gion ha survigniu novas en perschun. Mt. 11,2-10

5 D 2. Advent, Barla pursch.		e
6 G Sontgaclau uestg		plie-vgia
7 M Ambrosi u.		
8 M Immaculada Concepz.		
9 G Leocadia purschala		
10 V Eulalia, Melchiades		
11 S Damasus papa		e

51. Preparei la via dil Segner. G. 1,19-28.

12 D 3. Advent, Synesius		clar
13 G Lucia, Ottilia		
14 M Gion d. crusch		e
15 M Valerian uestg		
16 G Eusebi uestg		
17 V Lazarus uestg		
18 S Bibiana purschala		freid

52. Fagei sias sendas plaunas. Lc. 3,1-6.

19 D 4. Advent, Nemesius		plie-
20 G Ursicin		vgia
21 M Tumasch		
22 M Pierder Canisi		
23 G Victoria purschala		
24 V Adam ed Eva		
25 S Nadal		

53. L'enzenna de contradicziun. Lc. 2,33-40.

26 D Stiafen, protomartir		freid
27 G Gion evangelist		
28 M Innocents affons		
29 M Tumasch arzuestg e m.		
30 G David retg		
31 V Silvester p.		freid